

Лионска декларација за пристап до информациите и развојот

Лионската декларација од август 2014 година е напишана на англиски јазик. Текстот на англиската верзија е најверодостоен.

Обединетите нации преговараат за нова агенда за развој која ќе следи по Милениумските цели за развој. Агендата ќе ги насочува сите земји при избирањето на пристапи за подобрување на животот на луѓето и ќе исцрта нов збир на цели кои треба да се достигнат во периодот 2016-2030.

Ние, долупотпишаните, веруваме дека подобрувањето на пристапот до информации и знаења во општеството, потпомогнато од достапноста на информациско-комуникациските технологии (ИКТ), го поддржува одржливиот развој и го подобрува животот на луѓето.

Со таа цел, ги повикуваме земјите членки на Обединетите нации да воспостават меѓународна обврска за примена на агендата за развој по 2015 година за да се осигури дека секој поединец има пристап и е способен да ја разбере, користи и сподели информацијата која е неопходна за унапредувањето на одржливиот развој и демократските општества.

Принципи

Одржливиот развој се стреми кон обезбедување на долгорочен социо-економски просперитет и благосостојба за луѓето од целиот свет. Способноста на владите, членовите на парламентите, локалните власти, локалните заедници, граѓанското општество, приватниот сектор и поединците да носат информирани одлуки е неопходна за да тој се постигне.

Во тој контекст, правото на информација би донело вистинско преобразување. Пристапот до информациите го поддржува развојот овозможувајќи им на луѓето, а посебно на маргинализираните групи и на оние кои живеат во сиромаштија, да:

- ги уживаат нивните граѓански, политички, економски, социјални и културни права;
- бидат економски активни, продуктивни и иновативни;
- учат нови вештини и да ги применуваат;
- го збогатуваат нивниот културен идентитет и изразување;
- учествуваат во носењето на одлуки и да бидат дел од активно и ангажирано граѓанско општество;
- создават решенија во рамките на заедницата на проблемите поврзани со развојот;
- осигуруваат одговорност, транспарентност, добро управување, учество и зајакнување;
- го следат напредокот на јавните и приватните напори вложени во одржливиот развој.

Декларација

Во согласност со заклучоците од Панелот на високо ниво за развојната агенда за периодот по 2015 година, советите на Програмата за развој на Обединетите нации (UNDP) за периодот по 2015 година и Извештајот на Отворената работна група за фокусното подрачје, кои сите ја препознаа клучната улога на пристапот до информациите во поддршка на развојот, ние, долупотпишаните, го препознаваме следново:

1. сиромаштијата е повеќедимензионална и напредокот во искоренувањето на сиромаштијата е поврзан со одржливиот развој во повеќе области.
2. одржливиот развој мора да се одвива во рамка базирана на човековите права, каде:

- а) нееднаквоста се намалува со зајакнување, образование и инклузија на маргинализираните групи, вклучувајќи ги жените, народите староседелци, малцинствата, мигрантите, бегалците, лицата со посебни потреби, постарите лица, децата и младинците;
 - б) родовата еднаквост, заедно со целосниот социјален, економски и политички ангажман, може значително да се подобри со зајакнувањето на жените и девојките преку еднаквиот пристап до образованието;
 - в) достоинството и автономноста можат да се зајакнат со обезбедување на пристап до вработувањето и пристојни работи места за сите;
 - г) еднаквиот пристап до информациите, слободата на изразување, слободата на здружување и собирање и приватноста се промовираат, заштитуваат и почитуваат како основни за независноста на поединецот;
 - д) учеството во јавноста им се овозможува на сите за да можат да се ангажираат во промените неопходни за подобрување на своите животи.
3. Зголемениот пристап до информациите и знаењата, поддржан од универзалната писменост, е основниот столб на одржливиот развој. Поголемата достапност на квалитетни информации и податоци и вклученоста на заедниците во нивно создавање ќе обезбеди попотполна, потранспарентна распределба на ресурсите.
4. Информациските посредници, како што се библиотеките, архивите, организациите на граѓанското општество, лидерите на заедниците и медиумите имаат вештини и ресурси да им помогнат на владите, институциите и поединците да ги комуницираат, организираат, структурираат и разбираат податоците кои се од суштинска важност за развојот. Тие можат да го прават тоа преку:
- а) обезбедување на информации за основните права и привилегии, јавните услуги, животната средина, здравјето, образованието, можностите за вработување и јавните трошења, со што ги поддржуваат локалните заедници и луѓето да управуваат со сопствениот развој;
 - б) идентификување и фокусирање на вниманието на релевантните и ургентните потреби и проблеми на населението;
 - в) поврзување на заинтересираните страни преку надминување на регионалните, културните и другите бариери за да се олесни нивната комуникација и разменувањето на решенија за развој, со што би се постигнало поголемо влијание;
 - г) заштита и обезбедување на постојан пристап до културното наследство, владините записи и информациите од јавен интерес, под водство на националните библиотеки и архиви и другите институции за јавно наследство;
 - д) овозможување на јавни трибини и простор за пошироко учество на граѓанското општество и нивен ангажман во носењето на одлуки;
 - ѓ) нудење обуки и вештини кои ќе им помогнат на луѓето да пристапат до информациите и услугите кои им се најкорисни и да ги разберат.
5. Подобрената инфраструктура за информациско-комуникациските технологии (ИКТ) може да се употреби за проширување на комуникациите, за забрзување на доставата на услугите и за обезбедување на пристап до круцијалните информации, особено во оддалечените заедници. Библиотеките и другите информациски посредници можат да ги користат ИКТ за намалување на јазот помеѓу националните политики и нивната локална имплементација, со цел придобивките од развојот да стигнат до сите заедници.
6. **Ние, долупотпишаните, затоа ги повикуваме земјите членки на Обединетите нации да потврдат дека пристапот до информациите и вештините кои се потребни истите ефективно да се користат се неопходни за одржливиот развој, како и да овозможат тоа да се признае во агендата за развој за после 2015 година преку:**

- а) признавање на правото на јавноста за пристап до информациите и податоците, истовремено почитувајќи го правото на приватност;
- б) препознавање на важноста на улогата која ја имаат локалните власти, информациските посредници и инфраструктурата какви што се ИКТ и отворениот Интернет како средства за имплементација;
- в) усвојување на политики, стандарди и законодавство кои обезбедуваат владите континуирано да ги финансираат, осигуруваат интегритет, заштита и пружање на информации, а луѓето да имаат пристап;
- г) развивање на цели и показатели кои овозможуваат мерење на влијанието на пристапот до информациите и податоците и поднесување извештаи за напредокот на целите во текот на секоја година во Извештајот за развој и пристап до информациите (Development and Access to Information report - DA2I).

Упатства за потпишување

Се повикуваат заинтересираните страни кои ја делат визијата изразена во Лионската декларација за пристап до информациите и развојот да им се придружат на досегашните потписниците на Декларацијата.

Контакт

Dr. Stuart Hamilton
International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)
PO BOX 95312
The Hague
Netherlands
Email: [Stuart Hamilton](#) or [IFLA HQ](#)